

Lärarhögskolan i Stockholm
Rektor

Juridiska avdelningen
Caroline Cruz
BESLUT

2002-10-15
Reg.nr 31-4155-01

Uppdragsutbildning vid Lärarhögskolan i Stockholm

Anmälan

Lärarhögskolans studentkår i Stockholm har i en skrivelse till Högskoleverket anmält Lärarhögskolan i Stockholm för att denna på uppdrag av Posten Futurum, i strid mot gällande bestämmelser, utbildar dess anställda till pedagogassistenter för att de skall kunna arbeta i skola.

I sin skrivelse har studentkåren vidare efterfrågat ett klagorand av Lärarhögskolans rutiner för uppdragsutbildning och föreslagit att en nämnd bildas vid högskolan med uppgift att granska och godkänna samtliga uppdragsutbildningar. Enligt studentkårens förslag skall två studentrepresentanter ingå i nämnden.

Utredning

Högskoleverket som har tagit del av avtalet om utbildning av pedagogassistenter, se bilaga, har anmodat Lärarhögskolan att yttra sig över skrivelsen och redogöra för vem som är uppdragsgivare och deltagarnas anknytning till denna samt på vilka rättsliga grunder Lärarhögskolan anordnar aktuell utbildning. Lärarhögskolan har också uppmanats att till verket inkomma med eventuella riktlinjer om uppdragsutbildning.

Lärarhögskolans yttrande

Lärarhögskolan har i sitt yttrande till Högskoleverket anfört i huvudsak följande.

Posten Futurum är en organisation inom Posten bildad för att kunna hjälpa uppsagda postanställda att hitta nytt arbete eller få möjlighet till utbildning. Verksamheten sker i samverkan med Trygghetsrådet. Posten Futurum har köpt utbildningen av arbetsmarknadsskäl. I samband med att Posten kommer att lägga ner postkontor i hela landet behöver ett stort antal personer "yrkesväxla in i andra yrken". Posten Futurum och Trygghetsrådet vände sig med anledning av detta till Lärarhögskolan. Diskussionerna ledde fram till att Posten Futurum köpte uppdragsutbildning för 32 före detta postanställda.

Posten är ett statligt bolag. Lärarhögskolan gör bedömningen att, eftersom Posten är en del av den statliga verksamheten, denna utbildning faller inom ramen för bestämmelserna i förordningen om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor.

Det är angeläget att universitet och högskolor kan medverka till att personer som drabbas av företagsnedläggningar och andra strukturomvandlingar får möjlighet att byta yrke. Skolan står inför stor brist på lärare och övrig personal. Lärarhögskolan ser pedagogassistentutbildningen som en positiv åtgärd, för såväl skolan som deltagarna i utbildningen.

Uppgifter från universitetet

Lärarhögskolan har vid telefonsamtal med Högskoleverket förklarat, att Lärarhögskolan inte har underrättat verket om att utbildningen till pedagogassistenter omfattar mer än 40 studieveckor.

Uppgifter på Postens hemsida

Av informationen på Postens hemsida, www.posten.se, framgår bl.a. följande.

Posten är ett statligt aktiebolag, Posten AB. Posten Futurum har bildats för att de som inte längre kan vara kvar i företaget skall få aktivt stöd att hitta ett nytt arbete utanför Posten. Posten Futurums uppgift är att stärka sina medarbetares anställningsbarhet.

Tillämpliga bestämmelser

Statliga universitet och högskolor får bedriva uppdragsutbildning enligt bestämmelserna i förordningen (1997:845) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor.

Enligt 2 § avses med uppdragsutbildning utbildning som anordnas mot avgift från annan än enskild för personer som uppdragsgivaren utser.

I 3 § tredje stycket anges att uppdragsutbildning inte får bedrivas på sådant sätt eller i sådan omfattning att den får en negativ inverkan på den grundläggande högskoleutbildning som universitetet eller högskolan skall bedriva.

Av 4 § framgår att uppdraget skall avse personalutbildning eller utbildning som behövs av arbetsmarknadsskäl eller av biståndspolitiska skäl, om uppdragsgivaren är en statlig eller kommunal myndighet eller ett landsting. I andra fall skall uppdraget avse personalutbildning som är ägnad att få betydelse för deltagarnas arbete åt uppdragsgivaren.

I 6 § andra stycket anges att Högskoleverket skall underrättas skriftligen när ett universitet eller högskola anordnar uppdragsutbildning som omfattar mer än 40 studieveckor.

Högskoleverket får enligt 5 § meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för tillämpningen av 2?4 §§ i denna förordning.

Enligt 11 kap. 12 § regeringsformen får regeringen medge undantag från föreskrifter i förordning.

Högskoleverkets bedömning

Uppdragsutbildningen till pedagogassistenter

Uppdragsgivarens rättsliga status

Av handlingarna i ärendet framgår att Lärarhögskolan i Stockholm har sålt utbildningsplatser till Posten Futurum. Syftet anges vara arbetsmarknadsskäl.

Posten Futurum har bildats inom Posten AB. Posten är emellertid ingen myndighet utan ett aktiebolag, om än statligt, och kan därmed inte enligt ordalydelsen i förordningen om uppdragsutbildning få vara uppdragsgivare till utbildning som behövs av arbetsmarknadsskäl (jfr 4 § förordningen om uppdragsutbildning).

Högskoleverket konstaterar att Lärarhögskolan, i strid mot gällande bestämmelser, har tecknat avtal med ett rättssubjekt som inte får vara uppdragsgivare till utbildning som behövs av arbetsmarknadsskäl. För detta kan Lärarhögskolan inte undgå kritik.

En annan sak är att syftet med utbildningen är behjärtansvärt. Lärarhögskolan hade dock kunnat hantera ärendet på ett korrekt sätt genom att hos regeringen, enligt 11 kap. 12 § regeringsformen, anhålla om dispens från bestämmelserna i förordningen om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor.

Underrättelseskyldighet

Av uppgifter från Lärarhögskolan i Stockholm framgår att Lärarhögskolan inte har underrättat Högskoleverket om den aktuella utbildningen.

Verket erinrar om skyldigheten enligt 6 § förordningen om uppdragsutbildning att skriftligen underrätta verket om uppdragsutbildning som omfattar mer än 40 studieveckor.

Högskoleverket förutsätter att Lärarhögskolan i Stockholm vidtar relevanta åtgärder i enlighet med verkets ställningstagande, så att en korrekt tillämpning av bestämmelserna sker i framtiden. Verket kommer med stor uppmärksamhet att följa utvecklingen.

Hantering av uppdragsutbildning

Rutiner

Lärarhögskolans studentkår har i sin anmälan efterfrågat ett klagörande av högskolans rutiner för uppdragsutbildning.

Lärarhögskolan har inte skickat in några riktlinjer om uppdragsutbildning till Högskoleverket och några sådana har verket inte heller kunnat finna på Lärarhögskolans hemsida.

Det aktuella ärendet tyder på att det finns behov av policy och riktlinjer för Lärarhögskolans uppdragsutbildning. Verket vill därför påminna om sina rekommendationer som lämnas i rapporten "Högskolans uppdragsutbildning", s. 42 (Högskoleverkets rapportserie 1999:14 R).

I rapporten rekommenderar verket att varje lärosäte fastställer en policy och riktlinjer för sin uppdragsutbildning utifrån gällande regelverk för att uppnå en enhetlig hantering av uppdragsutbildningen vid högskolan. Detta har stor betydelse bl.a. för studenten som då vet vilken policy som gäller för hela högskolan och som har lätt att skaffa sig information om omfattning och inriktning av uppdragsutbildningen samt om de konsekvenser den kan medföra för grundutbildningen.

Verket ger i rapporten också exempel på vad lärosätenas riktlinjer brukar innehålla.

Nämnd

Lärarhögskolans studentkår har föreslagit att en nämnd bildas vid högskolan, vari två studentrepresentanter skall ingå. Nämndens uppgift skall vara att granska och godkänna samtliga uppdragsutbildningar.

Högskoleverket kan endast konstatera att det inte är verkets uppgift att bestämma om Lärarhögskolans organisation. Verket har dock en viss föreskriftsrätt enligt 5 § förordningen om uppdragsutbildning och därmed möjlighet att lämna rekommendationer om hur lärosätena bör handla för att uppfylla kraven i förordningen.

Verket rekommenderar således i rapporten från 1999, s. 40 f., att det bör finnas en sammanhållande funktion på varje högskola som har insikt i och överblick över all uppdragsutbildning vid högskolan. Hos denna funktion skall t.ex. en student lätt kunna få relevant information om respektive högskolas uppdragsutbildning.

Uttalanden av regeringen och utbildningsutskottet

I propositionen Den öppna högskolan (prop. 2001/02:15 s. 81) gör regeringen följande bedömning.

Regeringen anser i likhet med Högskoleverket, att det behövs en policy och en sammanhållen funktion som har insikt i och överblick över lärosätets uppdragsutbildning för att verksamheten skall kunna öka i omfattning och bli tydlig gentemot studenter på lärosätets ordinarie utbildningar, samt för potentiella uppdragsgivare.

Utbildningsutskottet instämmer med regeringen i fråga om vikten av att det skapas en sammanhållande funktion som har insikt i och överblick över all uppdragsutbildning (jfr bet. 2001/02 UbU4 s. 49).

Högskoleverkets förhoppning är, att Lärarhögskolan beaktar verkets tidigare rekommendationer och tillmötesgår studentkårens begäran om bl.a. klara rutiner för högskolans uppdragsutbildning.

Upplysningsvis kan nämnas att Högskoleverket för närvarande arbetar med

föreskrifter och allmänna råd i anslutning till förordningen om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor.

Detta beslut har fattats av chefsjuristen Annica Lindblom i närvaro av verksjuristen Barbro Molander efter föredragning av verksjuristen Caroline Cruz.

Annica Lindblom

Caroline Cruz

**Kopia till
Lärarhögskolans studentkår i Stockholm**